

תורתך שאלתי

עיון בפרשת השבוע בדרך שאלות ותשובות
גליון מס' 246 - לפרשת פנחס תשפ"ו

הפסקה באמצע פסוק

ייחוסו של פנחס פעם נוספת

וַיְהִי אַחֲרֵי הַמִּגְפָּה (פ) וַיֹּאמֶר ה'
אֵל מֹשֶׁה וְאֵל אֶלְעָזָר... (כו, א)

מדוע נקטע רצף הפסוק באמצע?

לדעת ה'חזקוני', הפסקה באמצע הפסוק מסמנת את **קו הגבול של תקופת המדבר**. מות "דור המדבר" והמגפה (לפני הפסקה) סימנה את סיום התקופה, את הדור שעליו נגזרה כליה בעקבות חטא המרגלים. לאחר הפסקה מתחיל עידן חדש, דור הבנים, שעתידי לרשת את הארץ ולכבוש אותה. לפי **רש"ר הירש** הרווח באמצע הפסוק מסמל **תהליך של "היטהרות"**. לאחר שכילתה המגיפה את הגורמים החוטאים בבני ישראל, הפסיקה התורה באמצע הפסוק, לסמל את השינוי שעשו, שהשאירו מאחור את הכתם המוסרי של שיטים ופעור, וחזרו אל הטהרה המאפיינת את המשפחה היהודית. המפקד שלאחר מכן ("למשפחותם") נעשה מתוך קדושה והתחדשות מוסרית.

מנין שבט לוי בחלוקת הארץ

וְאֵלֶּה פְּקֻדֵי הַלְוִי לְמִשְׁפַּחֲתָם
לְגִרְשׁוֹן מִשְׁפַּחַת הַגִּרְשִׁי לְקָהָת... (כו, בז)

מדוע נמנה שבט לוי בחלוקת ארץ ישראל, הרי לא היתה לו נחלה?

חזקוני מבאר ששבט לוי אמנם אינו שותף בנחלה הרגילה של ארץ ישראל, אך התורה מצווה לתת ללוויים 48 ערים לשבת בהן, עם מגרשיהן סביב. מטרת המפקד כאן לדעת כיצד לחלק וליישב את 48 הערים הללו בין משפחות הלוויים.

פִּינָחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן (כה, יא)
מדוע חזרה התורה וייחסה אותו?

מבאר הריב"א, שכפל הייחוס נכתב כדי לשלול את הטענות הפוסלות כהונה של כהן, הנובעת מנישואי אביו עם בת פוטיאל הגר. התורה תולה את ייחוסו באופן מוחלט באביו אלעזר ובסבו אהרן הכהן. כדי להזים לחלוטין את החשש ההלכתי, חזרה התורה והדגישה בפתח הפרשה: **פִּינָחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן**. הדגשה זו מלמדת שפנחס הוא **כהן מיוחס וכשר לחלוטין**, ואין בייחוס אמו כדי לפסול אותו.

התורה נותנת לו "גושפנקה אלוקית" שאינו "חלל", אלא ראוי ל"ברית כהונת עולם". הדגשת הייחוס לאהרן מנקה אותו מכל רבב הלכתי ומכשירה אותו ככהן מיוחס.

נוכחות צלפחד בעדת קרח

אֲבִינִי מֵת בַּמִּדְבָּר וְהוּא לֹא הָיָה...
בְּעֵדַת קֶרַח... מִשְׁפָּטָן לִפְנֵי ה'
(כז, ג-ה)

מדוע הדגישו שאביהן מת במדבר ולא היה בעדת קרח? ומדוע משה הקריב את משפטן לפני ה'?

חידושי הרי"ם: בנות צלפחד חשבו שאולי יוכלו להחניף למשה כשיאמרו לו 'אבינו מת במדבר והוא לא היה... בעדת קרח', כלומר הוא רצה שאהרן יהיה הכהן גדול והיה נגד קרח, אולם 'בחטאו מת'. כששמע משה רבינו את דבריהן החליט לא להורות דין זה, מחשש שאולי יהיה חשש קטן של נגיעה או חנופה, ולכן מיד 'ויקרב משה את משפטן לפני ה'.

וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי כִבְשִׁים בְּנֵי שָׁנָה
תְּמִימִים וְשְׁנֵי עֶשְׂרִים סֵלֶת מִנְחָה

(כח, ט)

**מדוע ציוותה התורה להקריב בשבת
שני כבשים במוסף, בעוד שבחול רק
כבש 1 בבוקר וכבש 1 בין הערביים?**

הדר זקנים: מהותה של השבת מאופיינת בכפילות. השבת אינה סתם יום חול "משופר", אלא מציאות רוחנית וגשמית כפולת עוצמה, ובא לידי ביטוי ב-5 כפלים: א. **שיר השבת:** 'מְזִמּוֹר - שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת' - 2 ביטויים שונים לשירה והלל. ב. **חויית השבת:** 'וְקִרְאתָ לַשַּׁבָּת עֲנֵג, לְקִדּוּשׁ ה' מְכַבֵּד'. עונג מתייחס בעיקר להנאה הפיזית והפנימית (מאכלים טובים, שינה, מנוחה), כבוד מתייחס לביטוי החיצוני של השבת (בגדי שבת נקיים, שולחן ערוך, כבוד היום). ג. **עונש המחלל שבת כפול**, מעיד על חומרה יתירה: 'וְשִׁמְרֶתֶם אֶת הַשַּׁבָּת כִּי קֹדֶשׁ הִיא לָכֶם, מַחֲלִילָה מוֹת יוֹמָת' (שמות לא, יד). ד. **לחם משנה:** 'וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁשִׁי לָקֵטוּ לָחֶם מִשְׁכָּה שְׁנֵי הָעֶמֶר לְאֶחָד' (שמות טז, כב). זכר לנס המו, מניחים בכל סעודת שבת שתי חלות שלמות. השבת מביאה איתה ברכה כפולה של פרנסה ושפע. ה. **הקרבת כפולים:** 'וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי כִבְשִׁים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִים' (במדבר כח, ט). בכל יום היו מקריבים בבית המקדש את קרבן התמיד, כבש אחד בבוקר וכבש אחד בין הערביים. ביום השבת, הצטוו להקריב גם קרבן "מוסף" (תוספת) מיוחד לשבת, המורכב משני כבשים נוספים.

וְעֲשִׂיתֶם עִלָּה לְרִיחַ נִיחַח לָהּ' (כט, ב)

**מדוע במועדים כתוב 'והקרבתם',
ואילו בר"ה כתוב 'ועשיתם'?**

רבי חיים פלטיאל: "הקב"ה אמר: כיון שנכנסתם לפני בר"ה לדין ויצאתם מלפני בשלום, מעלה אני עליכם כאילו נבראתם בריה חדשה".

פִּינָחָס בֶּן אֶלְעָזָר... הָשִׁיב אֶת
חֲמָתִי... בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי (כה, יא)

**מדוע התורה שיבחה את פינחס
על קנאותו, וכלל לא הזכירה את
הסיכון שלו ואת מסירות נפשו?**

מיישב זאת המשגיח ר' יחזקאל לוינשטיין (בספרו 'אור יחזקאל'): מעשה מסירות הנפש של פינחס לא נבע מרגש אנושי של גבורה עצמית, אלא נעשה כולו למען כבוד שמים בלבד. תכליתו של המעשה והתוצאה הישירה שנגרמה הימנו היו קידוש ה' גדול. מעלה זו, של קנאת ה' וגילוי כבודו בעולם, היא העיקר, והיא נעלה וחשובה לאין ערוך מעצם מעשה מסירות הנפש כשלעצמו. שבחו הנצחי של פינחס אינו נעוץ אך ורק בנכונותו להסתכן, אלא בביטול הגמור של ישותו העצמית ורצונו הפרטי למען כבוד קונו. כשהודי פועל מתוך קנאת ה' טהורה ונקיה, הוא זוכה להביא לקידוש ה' הגדול ביותר, וזהו השבח האמיתי שחוקקת לו התורה לדורות עולם.

מעוניינים ברעיונות חינוכיים מפרשת השבוע?
שלחו את המילה 'רעיון' למייל

Office@shaalti.co.il
או לחצו כאן

רוצים להיערך עם רעיונות ודברי
תורה לפרשת פנחס? לחצו כאן